Eraüldhariduskoolide toetamine riigi eelarvest –

infomaterjal lapsevanematele

Eestis on 2017/18 õppeaastal 54[1] eraüldhariduskooli, kus õpib veidi enam kui 7200 õpilast. infomaterjal on koostatud selleks, et suurendada lapsevanemate teadlikkust, kuidas riik ja kohalik omavalitsus toetavad eraüldhariduskooli õppurit erakooliseaduse muudatuste jõustumise järgselt. Materjal on kooskõlastatud Eesti Eraüldhariduskoolide Ühenduse, Eesti Kristlike Erakoolide Liidu, Eesti Vabade Waldorfkoolide Ühenduse, kodanikuliikumise Avalikult Haridusest ning Eesti Linnade ja Valdade Liiduga.

Riik toetab õppimist kõikides üldhariduskoolides, sõltumata koolipidaja omandivormist

EV põhiseaduse alusel on riigi kohustus tagada piisav õppeasutuste arv. Juhul kui koolipidajaks on riik ise või kohalik omavalitsus peab õppimine üldhariduskoolis olema tasuta. Kuna lapse kooli valikul on otsustav sõna lapsevanemal, on õigus asutada erakoole ja riigil on kohustus aktsepteerida lapsevanemate õppekoha valikut. Erakoole toetatakse õpilasepõhise haridus- ja tegevuskulude toetuse kaudu, mille maksmise korda reguleerib Erakooliseadus ning Põhikooli-ja gümnaasiumiseadus.

Kuidas toetab riik eraüldhariduskoolis õppivat last?

Riik annab igal aastal erakoolide pidajatele õpilasepõhist haridustoetust õpetajate ja koolijuhtide töötasudeks ja täienduskoolituseks, õppekirjanduseks jm õppevahenditeks, koolilõunaks. Toetust antakse iga õpilase õpetamiseks, sarnastel alustel nagu kohalike omavalitsuste koolides õppivatele õpilastele.

Veebruaris 2018 rakendusid erakooliseaduse muudatused, millega loodi eraüldhariduskoolide pidajatele võimalused saada lisaks riigieelarvelisele haridustoetusele ka tegevuskulutoetust. Toetuse oluline eesmärk on hoida õppemaks erakoolis sellisel tasemel, et erakoolis õppimine oleks võimalikult kättesaadav kõigile soovijatele.

Tegevuskulutoetust makstakse kohaliku omavalitsuse koolide tegevuskulu keskmise järgi neile erakoolide pidajatele, kes vastavad seaduses sätestatud tingimustele. Toetuse arvestamise aluseks on hariduse infosüsteemi järgne õpilaste arv planeeritavale aastale eelneva aasta 10. novembri seisuga. Neile erakoolide pidajatele, kes tingimustele ei vasta, makstakse riigieelarvest tegevuskulutoetust 75% kohaliku omavalitsuse koolide arvestuslikust tegevuskulust kuni 2019 aasta lõpuni.

100%-lise toetusmääraga tegevuskulu toetuse saamise tingimused

Erakooliseadusega on kehtestatud järgmised kriteeriumid.

- Eraüldhariduskool on tegutsenud vähemalt neli aastat ja tegutsemiseks on antud tähtajatu tegevusluba vähemalt ühe kooliastme kohta (juba tegutsevatele erakoolidele kehtib see nõue aastast 2020);
- Koolis ei ole õppemaksu või see ei ole ühegi õpilase jaoks kuus suurem kui 25 protsenti töötasu alammäärast (2018/19 õppeaastal on see 35%, ja 2019/20 õppeaastal 30%).
- Erakooli pidaja investeerib kogu eraüldhariduskooli tegevusest saadud kasumi eraüldhariduskooli õppe- ja kasvatustegevusse, sealhulgas õpikeskkonda.
- Erakooli pidaja tagab, et eraüldhariduskooli eelarve ja hariduskulud on avalikud.
- Kooli pidaja avalikustab kooli veebilehel õppemaksu suuruse ja sihtrühmad, millesse kuuluvatel õpilastel on eraüldhariduskoolis õppides võimalik saada õppemaksu soodustusi või õppida õppemaksu maksmata.
- Erakooli pidajal puudub maksuvõlg riigi ees või on võla tasumine ajatatud.

- Vald või linn, mille haldusterritooriumil eraüldhariduskool tegutseb, on andnud Haridus- ja Teadusministeeriumile nõusoleku eraüldhariduskoolile tegevuskulutoetuse eraldamiseks (nõue kehtib aastast 2020). Nõusoleku põhjendamisel lähtub kohalik omavalitsus hariduse kättesaadavuse ja mitmekesisuse tagamisest ning õppekohtade vajalikkusest oma haldusterritooriumil.

Toetuse saamiseks tuleb täita kõiki tingimusi.

Õppemaksu lubatud maksimaalne suurus 100%-lise toetusmäära korral

Alates 2018. aastast on kuutasu alammääraks täistööajaga töötamise korral kehtestatud 500 eurot kuus. See tähendab, et erakoolis ei ole õppemaks õpilase kohta 2018/19. a suurem, kui 175 eurot kuus ehk 2100 eurot aastas. Lapsevanem saab tasutud õppemaksult tulumaksutagastuse. Eraüldhariduskooli pidajale, kes ei saa riigieelarvest tegevuskulutoetust 100% kohaliku omavalitsuse keskmisest, õppemaksu piiranguid ei ole.

Mille katteks võib õppemaksu küsida ja kas selle kõrval võib kehtestada veel mingeid tasusid?

Õppemaks on õpilaselt või tema vanemalt nõutav mistahes tasu õpilase eraüldhariduskooli vastuvõtmise või õppekava täitmise, sealhulgas õpikeskkonna loomise eest.

Õppemaksu hulka ei arvata õppekavaväliste tegevuste kulusid, sealhulgas huvitegevuse ja pikapäevarühma kulusid ning koolitoidu, majutuse, transpordi ja muude õppimist toetavate teenustega seotud kulusid. Nende kulude eest tasumine on lapsevanemale kohustuslik vaid juhul kui lapsevanem soovib , et vastavad teenused oleks tema lapsele tagatud ja selleks on sõlmitud erakooli pidaja ja lapsevanema vahel vastav kokkulepe.
Õppemaksu ja muude tasude maksmise kord on reguleeritud koolituslepingutega ning selgitusi selles osas on kohustatud jagama koolipidaja.

Tõhustatud- ja erituge vajavate õpilaste eest arvestatakse nii munitsipaal- kui ka eraüldhariduskooli pidajale riigieelarvest haridus- ja tegevuskulutoetust oluliselt kõrgemas määras.

Kohalikul omavalitsusel on õigus eraüldhariduskooli õppurit täiendavalt toetada.

Vallal või linnal on õigus, mitte kohustus eraüldhariduskoole toetada. Eraüldhariduskoolide toetamine sõltub konkreetse erakooli pidaja ja kohaliku omavalitsuse koostööst. Mitmed kohalikud omavalitsused on kokku leppinud eraüldhariduskoolide toetamise põhimõtted, eelkõige selleks, et tagada õppekohtade kättesaadavus ja mitmekesised haridusvalikud.

Juhul, kui tekib täiendavaid küsimusi, kelle käest on võimalik küsida, saada lisainfot?

Erakooliseadus https://www.riigiteataja.ee/akt/122012018005

Erivajadusega õpilaste riigieelarveline toetamine vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele https://www.riigiteataja.ee/akt/130012018020

Haridus- ja Teadusministeerium piret.sapp@hm.ee; info@hm.ee

---

[1] Arvestus ei kajasta riigi-ja omavalitsuste loodud eraüldhariduskoole.